

SAVIESĪGĀ DZĪVE RĪGĀ XX GS. 20., 30. GADOS

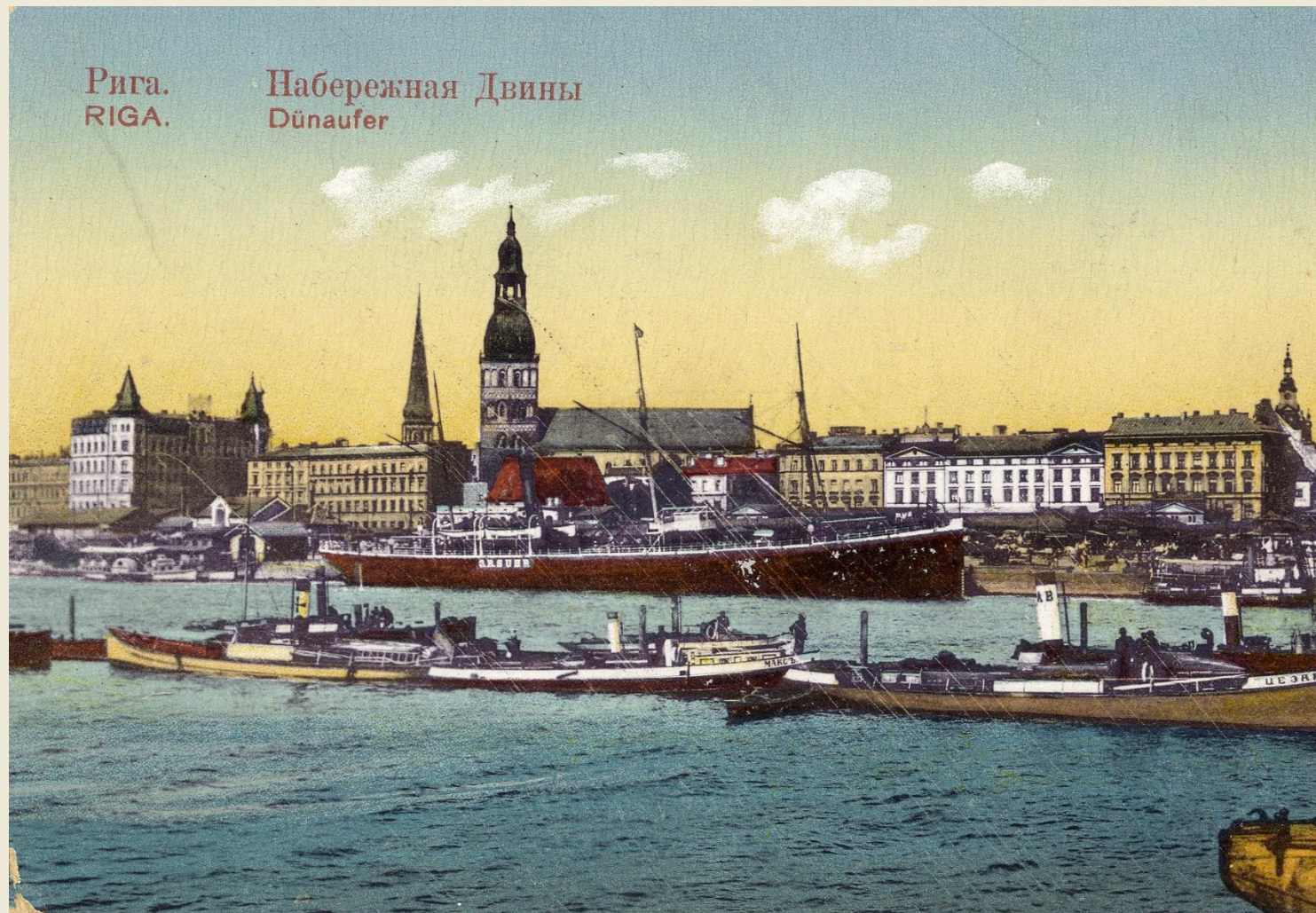
Agrita Grīvalde

Modes muzeja speciāliste

JA IR NAUDA, TO VAJAG TĒRĒT!

Rīga visai ātri atguvās no Pirmā pasaules kara un Brīvības cīņu zaudējumiem un strauji pievērsās ieguvumiem: neatkarīgai valstij un tās spožajām ekonomiskajām izredzēm. Saimnieciskā dzīve attīstījās, rīdzinieki drīz vien atkal kļuva turīgi.

Ēlegantā Rīga

VASARA JŪRMALĀ, ZIEMA BALLĒ

Vasaras sezonu rīdzinieki
centās pēc iespējas pavadīt
Jūrmalas vasarnīcās, pie
dabas, laukos. Taču,
sākoties rudenim,
saviesīgā dzīve Rīgā
atsākās ar jaunu sparū.

PIE ANTONA.

VALSTS BALLE

Sezonu iesāka neatkarības pasludināšanas balle, ko 18. novembrī Rīgas pilī rīkoja Valsts prezidents. To nereti dēvēja par Valsts balli. Svarīga un oficiāla bija arī Valsts prezidenta Jaungada balle, kas arī notika Rīgas pilī. Šajās ballēs piedalījās tikai lūgtie viesi, tā laika elite.

VAIDISANA RĪGĀ
Sagatūstamā Virsnieku klubā. Pa kreisi kara ministrs ģenerālis Balodis, virsnieki, valsts un pašvaldības augstākie ierēdņi ar dāmām.

KATRAM SAVA BALLE

- Greznākās bija Preses balles, kam sekoja Operas balles. Notika arī daudzas un dažādas citas balles, ko rīkoja vēstniecības, biedrības, studentu korporācijas u.tml.
- Tā saucamās publiskās balles drīkstēja rīkot tikai konkrētas biedrības, saņemot atļauju policijā. Biedrība iekasēja naudu par biļetēm, kas tādā vai citādā veidā tika izlietota biedrības, tātad – sabiedrības, labklājības veicināšanai.

KARNEVĀLI

Ļoti populāri bija arī karnevāli, kas tradicionāli notika karnevālu sezonā, februārī. Īpaši izcēlās Mākslas akadēmijas karnevāls un arī karnevāli, kas notika Amatnieku biedrībā.

VIRSNIEKU NAMS

Lielākās balles, arī Preses
balli, parasti rīkoja

Virsnieku namā, kas reiz
atradās aptuveni tagadējā
Kongresu nama vietā un
spēja ietilpināt pat pusotru
tūkstoši ballētāju.

PRESES BALLE

Pati greznākā un arī demokrātiskākā bija **Preses balle.**

Šīs balle no 1922. līdz 1939. gadam Virsnieku namā rīkoja Latvju rakstnieku un žurnālistu arodbiedrība.

P R E S S E S B A L L E

1

9

2

9

Preses balle tradicionāli notika Virsnieku klubā. Zāli dekorēja pazīstami mākslinieki. Jau laikus bija aizrunāti deju orķestri – labākie, kādi vien Rīgā bija. Preses balles atklāšanā nekad netrūka Valsts un ministru prezidentu, ārzemju sūtņu, armijas vadības. Kungi vilka frakas, bet dāmas jau laikus šūdināja sev vakara tērpus. Tie tika pasūtīti pie šuvējām, noskatīti Rīgas modes salonos vai pat pirkti ārzemēs.

OPERAS BALLES

Operas balles tika uzskatītas par saviesīgās sezonas otro kulmināciju, kaut gan tās Rīgā nekļuva tik populāras kā Rietumeiropā, piemēram, balles Vīnes operā.

SALONI UN PIEŅEMŠANAS

Daudzi pasākumi notika restorānos un kafejnīcās. Un, protams, privātos salonos. Ietekmīgākais bija Latvijas «preses karalienes» Emīlijas Benjamiņas salons.

Attēlā redzama žurnāla «Atpūta» redakcija un izdevēji, tostarp pati Emīlija Benjamiņa.

BALLES PRESĒ

Presei, tostarp žurnāliem, tā laika dzīvē bija milzīga nozīme. Iznāca slavenais žurnāls «Atpūta», ko izdeva Benjamiņu ģimene. Šai žurnālā varēja lasīt gan par modi, gan saviesīgo dzīvi – plaši tika atspoguļotas arī dažādas balles. Tāpat bija žurnāli «Zeltene», «Sievietes Pasaule», «Dailes Magazīna», «Elegantā Rīga»... Pēdējā no tiem pat bija lasāms īpašs baļļu apskats, kurā tika novērtēta gan balles organizatoriskā kvalitāte, gan dāmu tērpi, gan dejotprasmes.

DEMOKRĀTISKĀS DEJAS

Dejoja ne tikai ballēs, bet arī dansingos jeb «deju grīdās» (ziemā) vai arī svaigā gaisā (vasarā). Dejoja, skatot orķestra vai gramofona mūzikai. Brīnišķīgas plates ar deju mūziku tika ražotas tepat Rīgā, fabrikā *Bellacord Electro*.

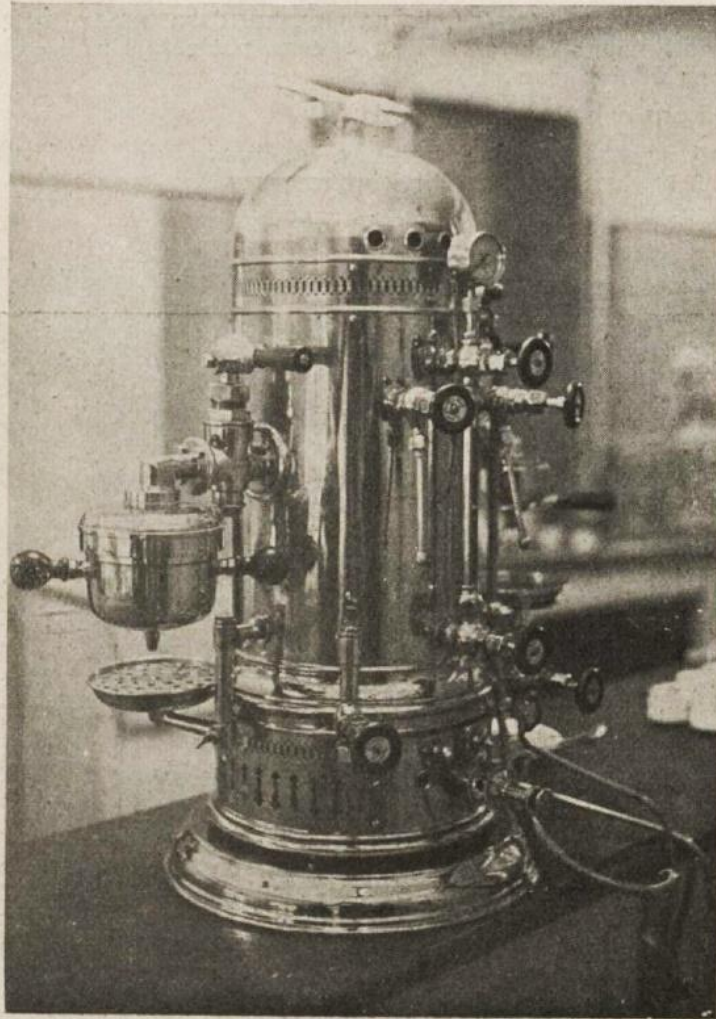

Deju grīdas bija ar elektrību izgaismotas no lejas, bet virs deju telpas galvām lēni griezās lielas spoguļbumbas. Šajos gados bija ļoti pieprasīti maksas deju telpas, arī deju telpu vīriešu, pakalpojumi. Viņi sēdēja pie bāra, katrs ar savu numuriņu. Dāma ieradās dansingā viena, nopirka žetonus, ko atdeva tam deju telpam, kurš viņai iepatīkās, un nodejoja ar viņu noteiktu skaitu deju. Vakara noslēgumā maksas deju telpas nodeva savus žetonus kasē un par tiem saņēma pretī naudu. Maksāt par deju telpas pakalpojumiem un deju stundām pie tiem tolaik skaitījās visnotaļ tikumīgi un pieklājīgi.

KAFEJNĪCAS

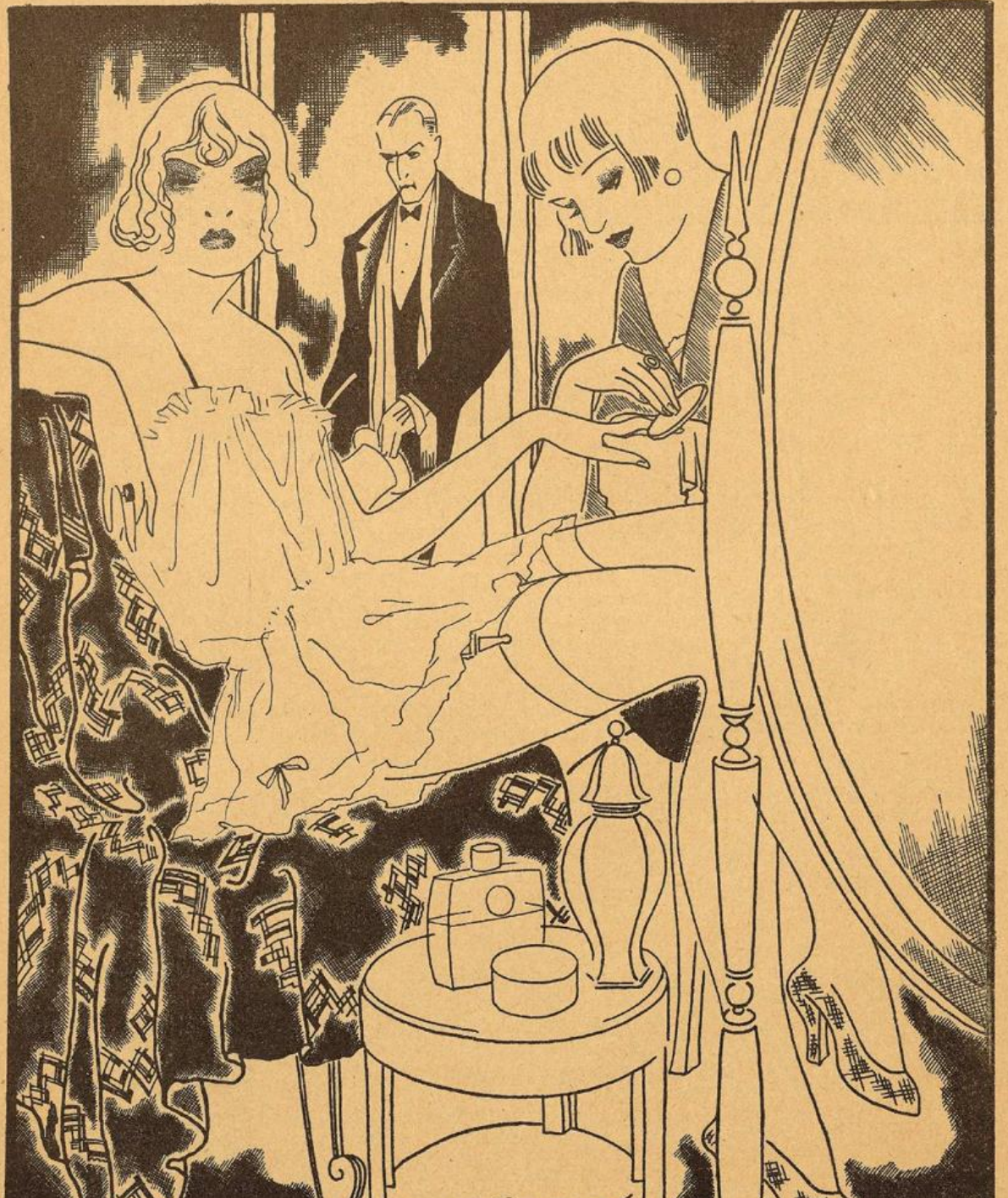
- Lielākajai daļai rīdzinieku restorāni bija pārlietu dārga un pompoza izklaide. Cita lieta bija daudzās stilīgās un omulīgās kafejnīcas, kur varēja gan padejot, gan pavadīt vakaru pie tasītes kafijas, gan paēst.
- Kafija Rīgā mīlēta vienmēr, un Vecrīgā ik uz soļa bija kafijas bodītes, kur varēja iegādāties visdažādākās šķirnes. Kad modīgajā Oto Švarca kafejnīcā Basteja bulvārī 1926. gadā uzstādīja Rīgā pirmo espresso kafijas automātu, pēc tās bija milzīgs pieprasījums.

Pagājušo svētdien Otto Schwarza jaunierīkotās kafejnīcas īpašnieki, Chr. Jürgensons ar kundzi, bij ielūguši pie sevis preses un sabiedrības pārstāvjus uz jaunās kafejnīcas iesvētišanu. Jaunais pasākums, kā jau aizrādījām, ir ievērojams darbs un pilnā mērā

KUNGU VAKARI

Krišjāņa Barona ielā 14 atradās populārā «Cafe de Paris». Te 20. gadu vidū notika Latvijā pirmais striptīza uzvedums. Tie bija šauram lokam organizēti «kungu vakari», kuru rīkošanā bija iesaistījies arī dažs politiķis un uzņēmējs. Loģiski, ka viss beigās izvērtās par lielu skandālu un «izvirtīgos skatus» aizliedza.

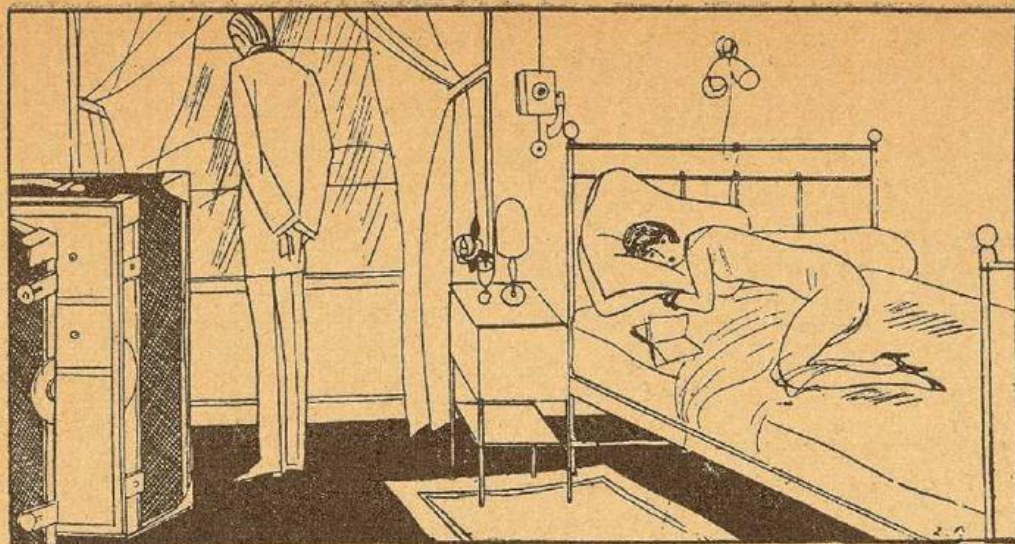
CEĻOJUMI UN IEPIRKŠANĀS

Kad visas Rīgas izklaides iespējas bija izsmeltas, varēja doties tālāk uz Rietumeiropu. Pirms kara ar vilcienu līdz Berlīnei varēja aizbraukt 15 stundās: kārtot darījumus, atpūsties, iepirkties un izklaidēties.

Dāmu cepuru un korsetu zalonis
Rašel Ribuš
Brīvības ielā Nr. 1, dz. 5,
Tālrunis 30983

Esmu atgriezusies no Parizes. ≡≡≡

Cepures, korsetes un krūšturi
Modeļi no labākajiem Parizes modes
zaloniem. Franču un vietējie materiāli
LIELĀ IZVELE
FILCS, SAMTS, ZĪDS un GUMIJA.

Latvieši mīl ceļot . . .

Ja skolatāji, augstākie ierēdņi un studējošā jaunātnie izlieto vasaru, lai apmeklētu Vakareiropu, tad bagātnieki izbrauc uz ārzemēm taisni rudenī, kad Rīgā puš aukstie vēji un līstlietus, bet Francijas vai Itālijas Rivjerā vēl skaists, saulains laiks. Ceļotāju maršrūts parasti iet caur Berlīni uz Parīzi, kur notiek pirmā apstāšanās tualetu iepirkšanai. Kad koferi pilni, tad obligātoriski kādu nedēļu jāatpūšas Nicā, pēc tam jābrauc uz Itāliju. Pēc kārtas jāapmeklē Neapole un Kapri sala, Roma, Venecija, Florence u. c. Jāatgriežas

caur Šveici un Vāciju, vai caur Vīni un Varšavu.

Dāmām, kas brauc uz Parīzi, lai papildinātu savu garderobi, no atpūtas dažreiz nekas labs neiznāk. Lietainās dienās bieži jāgarlaikojas hotela šaurās istabās, piebāztās ar koferiem. Dāmas vārtās gultās, bet vīri skatās pa logu, nepacietīgi gaidot vakaru, lai dotos uz teātriem un dancīgiem. Nejaukās dienās, no dusmām, pat iemīlējušies pāri sanāk līdz asiem pārmetumiem. Nākotnē ceļošot katrs atsevišķi.

Paldies par uzmanību!

© Agrita Grīnvalde, Modes muzejs

2016

